

Respons

Irak: Utsatte grupper - journalister i Bagdad

Problemstilling/spørsmål:

- Sikkerhetssituasjonen for journalister i Bagdad

Generelt om journalister i Irak

Både UNHCR (2009) og International Federation of Journalists (IFJ) (Brand 2009) beskriver Irak som verdens farligste land for journalister. UNHCR oppgir som et moderat anslag at 136 journalister er blitt drept i Irak fra mars 2003 til medio desember 2008.

Ifølge UNHCR er de fleste irakiske mediene knyttet til eller eid av partier eller religiøse grupper. Journalistene blir av allmennheten – og av politiske motstandere – sett som å representere disse gruppene. Dette gjør journalistene særlig utsatte for voldsbruk og trusler fra politiske motstandere.

Anslagene mot journalister og mediearbeidere fortsetter etter UNHCRs oppfatning uforminset til tross for at sikkerheten i landet generelt er blitt bedre. I samme rapport sier UNHCR imidlertid at dette har avtatt fra slutten av 2007. Uansett hva tendensen måtte være, fremholder UNHCR at utøverne normalt går fri. Utøverne sies i de fleste tilfellene å være ikke-statlige aktører. Samtidig er flere journalister også blitt trakassert eller drept av både de multinasjonale styrkene og irakiske sikkerhetsstyrker.

En del journalister som blir drept, blir drept tilfeldig, men majoriteten blir angrepet som mål. De fleste drepte fikk en trussel først. Anslagene retter seg ikke bare mot den enkelte journalist, men også mot medieforetak, medieorganer og deres lokaler.

Det fremgår av flere nyhetsmeldinger i 2008 og 2009 fra for eksempel International Freedom of Expression Exchange, at myndighetene uttrykker sterkt støtte til journalistorganisasjoners arbeid for å bedre sikkerheten og arbeidsvilkårene for journalister, og for å skape bedre vilkår for mediene generelt. Denne støtten kan synes deklarasjonsmessig men kan likevel også være av en viss symbolsk betydning, ved at myndighetsrepresentanter og politikere på høyt nivå er tilstede og avgir støtteuttalelser på arrangementer som holdes av journalistorganisasjoner.

Det blir samtidig ikke meldt så mye om noen aktiv og konkret myndighetsinnsats for å bedre journalistenes sikkerhet. Derimot skal myndighetene ifølge UNHCR (2009) ligge langt etter med å etterforske drap på og annen forulemping av journalister.

Respons **Irak: Utsatte grupper – journalister i Bagdad**

Det er dessuten tegn til at myndighetene opptrer aktivt for å motarbeide journalistenes utførelse av sitt arbeid. I et brev fra Committee for the Protection of Journalists (CPJ) (2009) til Iraks statsminister blir det uttrykt bekymring for en rekke rettssaker myndighetene har reist mot nyhetsforetak, av det CPJ betegner som politiske grunner.

Imidlertid er det i 2008 fra IFJ også blitt meldt om at en journalist som var blitt arrestert av de multinasjonale styrkene (MNF) ble beordret umiddelbart løslatt av Den Sentrale Straffedomstolen, som hadde etterforsket saken. Ordren om løslatelse var en uke senere likevel ikke blitt effektivert av MNF, som hadde motsatt seg rettens beordring.

Journalister i Bagdad

Det fremgår av en oversikt fra International News Safety Institute (2009) at av i alt 255 irakiske og utenlandske journalister som instituttet lister som drept mellom april 2003 og mai 2009, skal 74 ha blitt drept i Bagdad. For 2009 er per utgangen av mai meldt om tre drepte journalister i Bagdad, alle i forstaden Abu Ghraib. CPJ (2009) oppgir at 75 av 139 irakiske og utenlandske journalister som ble drept i Irak fra 2003 til 2009, er blitt drept i Bagdad provins.

Hvorvidt dette indikerer at Bagdad er et spesielt utrygt handlingsmiljø for journalister er vanskelig å anslå. Byen er trolig sete for flertallet av nyhetsforetakene i landet. Slik sett kan det være grunn til å tro at målrettede angrep på journalister og medieforetak i særlig grad vil finne sted der.

Samtidig reiser journalistene generelt mye rundt i landet, og oppsøker de ulike konfliktområdene. Slike oppdrag kan trolig innebære en betydelig tilleggsrisiko til det å i seg selv utgjøre en målgruppe. Omfanget og intensiteten av væpnet konflikt der hvor journalisten til enhver tid utfører sine oppdrag vil innvirke sterkt på den enkelte journalists sikkerhet. Mosul, med sitt vedvarende høye voldsnivå, er tydeligvis et godt eksempel. Av de 13 journalistene som UNHCR (2009) melder at ble drept i 2008, ble seks drept i Mosul, mot to i Bagdad.

En respons er et svar på konkrete spørsmål og problemstillinger som saksbehandlere i utlendingsforvaltningen har stilt Landinfo. Responser er ikke ment å være utfyllende redegjørelser for et tema eller et spørsmål, men skal gi svar på de konkrete spørsmålene som er stilt, og ellers inneholde det som til enhver tid trengs av bakgrunnsinformasjon.

Referanser

- Brand, C. (2009, 4. februar). 109 Journalists Killed In 2008: International Federation Of Journalists. *The Huffington Post*. Tilgjengelig fra http://www.huffingtonpost.com/2009/02/04/109-journalists-killed-in_n_163930.html [lastet ned 22. juni 2009]
- Committee to Protect Journalists (u.å.). *Iraq: Journalists in Danger*. Committee to Protect Journalists. Tilgjengelig fra <http://www.cpj.org/reports/2008/07/journalists-killed-in-iraq.php> [lastet ned 22. juni 2009]

Respons Irak: Utsatte grupper – journalister i Bagdad

- Committee to Protect Journalists (2009, 10. juni). *CPJ, JFO cite press freedom abuses in Iraq*. Committee to Protect Journalists. Tilgjengelig fra <http://cpj.org/2009/06/cpj-jfo-cite-press-freedom-abuses-in-iraq.php> [lastet ned 22. juni 2009]
- UNHCR (2009). *Eligibility Guidelines for Assessing the International Protection Needs of Iraqi Asylum-Seekers*. Geneva: UNHCR. Tilgjengelig fra <http://www.unhcr.org/refworld/docid/49f569cf2.html> [lastet ned 14. juni 2009]
- International News Safety Institute (u.å.). *Iraq War Casualties*. International News Safety Institute. Tilgjengelig fra http://www.newssafety.org/index.php?option=com_content&view=article&id=5425&Itemid=100489 [lastet ned 22. juni 2009]
- International Freedom of Expression Exchange (2009, 27. mai). *Historic day in Baghdad as IFJ launches journalism support programme*. International Freedom of Expression Exchange. Tilgjengelig fra http://www.ifex.org/iraq/2009/05/27/journalism_support_programme/ [lastet ned 22. juni 2009]
- International Freedom of Expression Exchange (2008, 24. desember). *Forty-five journalists complete safety training course*. International Freedom of Expression Exchange. Tilgjengelig fra http://www.ifex.org/iraq/2008/12/24/forty_five_journalists_complete/ [lastet ned 22. juni 2009]

© Landinfo 2009

Materialet i denne publikasjonen er omfattet av åndsverklovens bestemmelser. Uten særskilt avtale med Landinfo er enhver eksemplarfremstilling og tilgjengeliggjøring bare tillatt i den utstrekning det er hjemlet i lov.